

ОЦІНКА ЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ ЖЕРЕБЦІВ-ПЛІДНИКІВ ТА МАТОК КОНЕЙ ПОЖИВНИМИ РЕЧОВИНАМИ РАЦІОНІВ

Рецензенти: доктор с.-г. наук Михальченко С.А., канд. с.-г. наук Ткачова І.В.

Т.І. Волкова, О.О. Новіков

Інститут тваринництва УААН

Зимові раціони жеребців-плідників і маток оцінені у різних суб'єктах племінної справи лісостепової та степової зон України.

Проведено аналіз складу раціонів, їх поживної цінності, потреби коней в енергії, поживних та біологічно активних речовинах. Раціони жеребців-плідників і маток вказують, що як правило вони малокомпонентні і включають не більше двох видів сіна та овес. Аналіз споживання раціонів у суб'єктах племінної справи дав можливість зробити висновок щодо недостатнього їх забезпечення вітамінами, мікроелементами та незамінними амінокислотами, що спричинює необхідність підвищувати біологічну повноцінність раціонів за рахунок преміксів.

Ключові слова: вітаміни, жеребці-плідники, енергетична цінність, корми, матки, мікроелементи, поживність, премікс, раціони.

Повноцінна годівля коней - забезпечення потреб організму не тільки енергією та основними поживними речовинами (жир, протеїн, вуглеводи), але й біологічно активними елементами.

Незбалансованість раціонів жеребців-плідників і маток за біологічно активними речовинами порушує жировий, білковий, вуглеводний, вітамінний та мінеральний обмін в організмі, що супроводжується народженням слабких лоша́т, відставанням їх у рості й розвитку та негативно позначається на показниках відтворювальної здатності маток. Збалансована годівля підвищує резистентність організму до бактеріальних і паразитарних інфекцій, сприяє швидкому одужанню, підвищує ефективність використання поживних речовин, стимулює роботоздатність і процеси відновлення коней після інтенсивних фізичних навантажень.

Було поставлене завдання оцінити поживну цінність раціонів жеребців-плідників та маток призових і спортивних порід у суб'єктах племінної справи в зимовий період року.

Матеріали і методи досліджень. Наукові дослідження були проведені в стійловий (зимовий) період на жеребцях-плідниках і матках у кінних заводах "Стрілецький" Луганської, "Південьконецентр" Миколаївської, "Лозівський" і "Харківський" Харківської, "Новоолександрівський" Луганської та племрепродукторі "Вікторія" Сумської областей.

Жеребців-плідників і маток взимку утримували в конюшнях. з обов'язковим моціоном: прогулянкою в паддоках чи левадах.

Оцінку годівлі коней у кінних заводах проводили тричі на добу, корми задавали тваринам рівними даванками.

У вищезазначених господарствах були досліджені раціони жеребців-плідників і маток з детальним аналізом їх складу, поживної цінності та задо-

волення потреб коней щодо енергії, поживних та біологічно активних компонентів.

Для оцінки поживної цінності раціонів в усіх кінних заводах згідно зі затвердженими інструкціями відбирали середні зразки кормів, які проаналізовані за загальноприйнятими методиками в лабораторії оцінки якості кормів і продуктів тваринного походження ІТ УААН. У кормах визначено: вміст сухої речовини, сирих жиру, протеїну та клітковини, обмінної енергії; розрахована енергетична цінність раціонів та вміст вітамінів А, Д, Е, РР, В; встановлено мінеральний склад кормів.

Результати досліджень. Раціони жеребців-плідників і маток у парувальний період по кінних заводах у лісостеповій та степовій зоні України представлені в табл. 1-2.

1. Раціони годівлі жеребців-плідників взимку (парувальний період)

Корми	Суб'єкти племінної справи					
	Стрілець- кий к.з.	Новолек- сандрівсь- кий к.з.	Лозівський к.з.	Харківсь- кий к.з.	СТОВ “Вікторія”	к.з. “Пів- деньконе- центр”
Сіно костриці	10,0	7,0	-	7,5	-	-
Сіно конюшина + люцерна	-	-	12,0	-	-	-
Сіно люцерни	-	-	-	7,5	9,0	-
Сіно суданки	-	-	-	-	-	13,0
Зерно вівса	7,0	5,0	8,0	8,0	7,0	7,0
Зерно ячменю	-	-	1,0	-	-	-
Дерть вівсяна	-	-	-	-	-	1,5
Висівки пшеничні	1,0	-	-	-	-	-
Макуха соняшникова	0,5	-	-	-	-	-

2. Раціони годівлі маток взимку (парувальний період)

Корми	Суб'єкти племінної справи					
	Стрілецький к.з.	Новолекса- ндрівський к.з.	Лозівський к.з.	Харківський к.з.	СТОВ “Вік- торія”	к.з. “Південьконе- центр”
Сіно костриці	10,0	8,0	-	7,5	-	-
Сіно конюшина + люцерна	-	-	10,0	-	-	-
Сіно люцерни	-	-	-	7,5	8,0	-
Сіно суданки	-	-	-	-	-	9,0
Зерно вівса	6,0	4,0	6,0	5,0	7,0	6,0
Зерно ячменю	-	-	1,0	-	-	-
Дерть вівсяна	-	-	-	-	-	1,0
Висівки пшеничні	0,5	-	-	0,5	-	-
Макуха соняшникова	0,5	-	-	-	-	-

Аналіз раціонів жеребців-плідників показав, що як правило вони малокомпонентні і включають не більше двох видів сіна, овес і тільки у 2-х кінних заводах до раціонів додають дерть, чи висівки пшеничні.

Стійлові раціони маток теж малокомпонентні і складаються із сіна та вівса. У 4-х кінних заводах (Стрілецький, Лозівський, Харківський та "Південьконецентр") раціони маток збагачені невеликою кількістю інших конц-кормів.

Характеристика фактичної поживності спожитих раціонів та задоволення потреб жеребців-плідників у парувальний період енергією та поживними речовинами представлені на рис. 1-2.

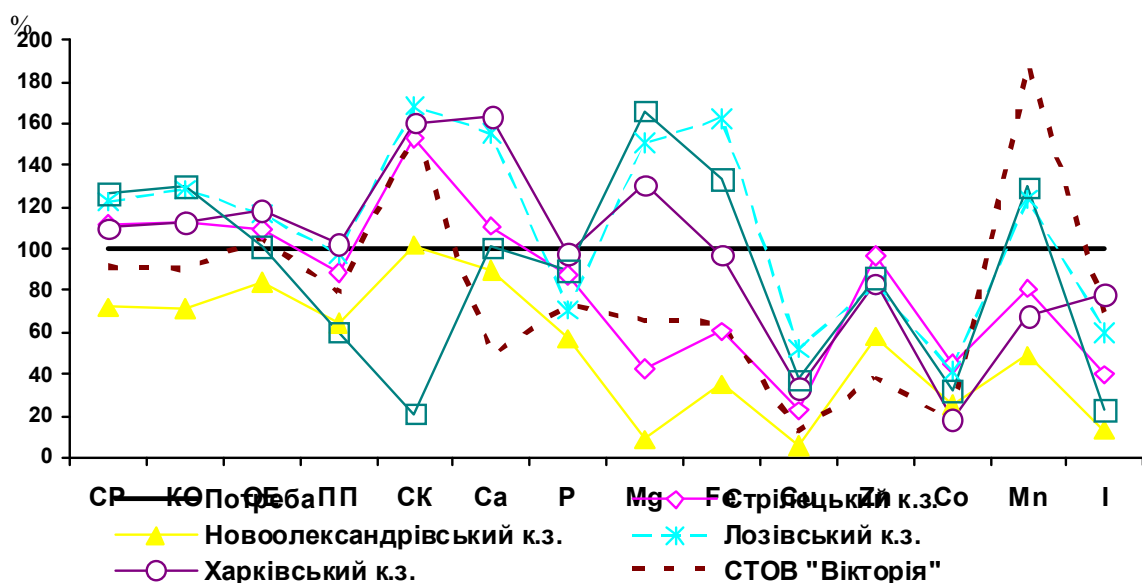

Рис. 1. Забезпеченість жеребців-плідників поживними та мінеральними речовинами.

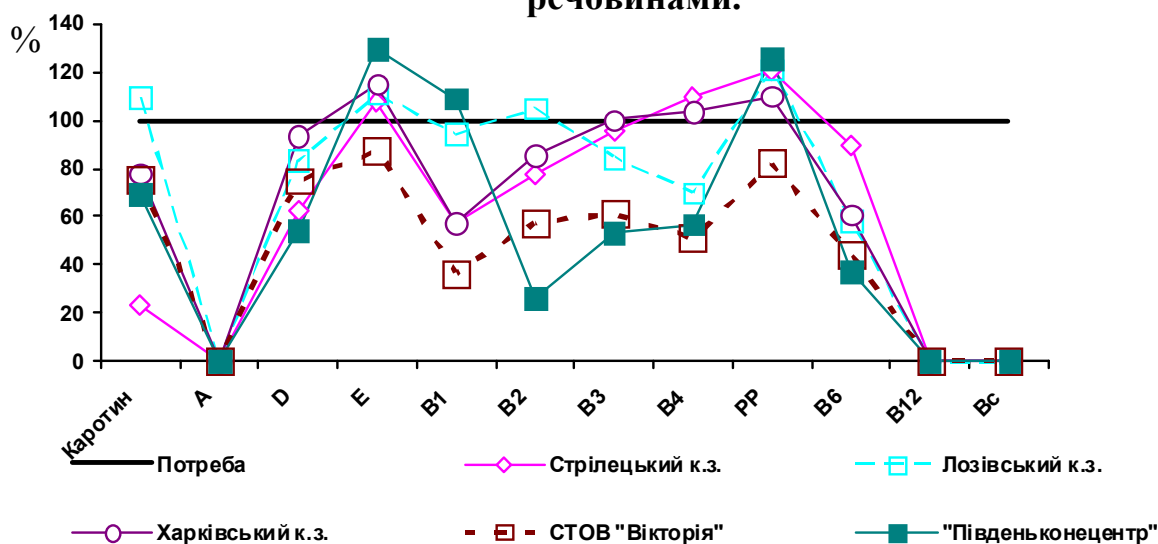

Рис. 2. Забезпеченість жеребців-плідників вітамінами.

Аналіз поживної цінності раціонів жеребців-плідників показав наступне: споживання наведених раціонів практично (окрім Новоолександрівського к.з.) забезпечує потреби жеребців в обмінній енергії, але у п'яти кінних заво-

дах із шести спожиті раціони є дефіцитними за протеїном, та суттєво перевантажені вмістом сирової клітковини.

Спожиті раціони жеребців-плідників виявились розбалансованими за мінеральними елементами:

Рівень кальцію був достатній для задоволення потреб жеребців-плідників тільки у 4-х кінних заводах (окрім Новоолександрівський та СТОВ “Вікторія”), а фосфору – тільки в одному (Харківський), крім того не було оптимальним співвідношення цих макроелементів у раціонах. Рівень міді, цинку та кобальту був недостатній у всіх аналізованих раціонах, а концентрація магнію, заліза та йоду була нижчою, або суттєво вищою за потреби.

Раціони жеребців-плідників у стійловий період забезпечували потребу у вітамінах Е та РР (крім Новоолександрівський к.з. та СТОВ “Вікторія”) і були достатні за каротином тільки у Лозівському к.з. Як правило проаналізовані раціони за рівнем вітамінів групи В були достовірно дефіцитними (окрім вітаміну В₁ у “Південьконецентрі” В₂ в Лозівському, В₃ в Харківському та Стрілецькому, В₄ в Стрілецькому та Харківському к.з.

Аналіз поживної цінності раціонів маток свідчить (рис.3-4), про забезпечення обмінною енергією потреб маток (окрім Новоолександрівського к.з. та “Південьконецентру”), але у п’яти кінних заводах із шести спожиті раціони були дефіцитними за протеїном, та суттєво перевантажені вмістом сирової клітковини в усіх кінних заводах.

Матки кінзаводів зовсім не забезпечені лізином.

За мінеральними елементами спожиті раціони конематок теж виявились розбалансованими.

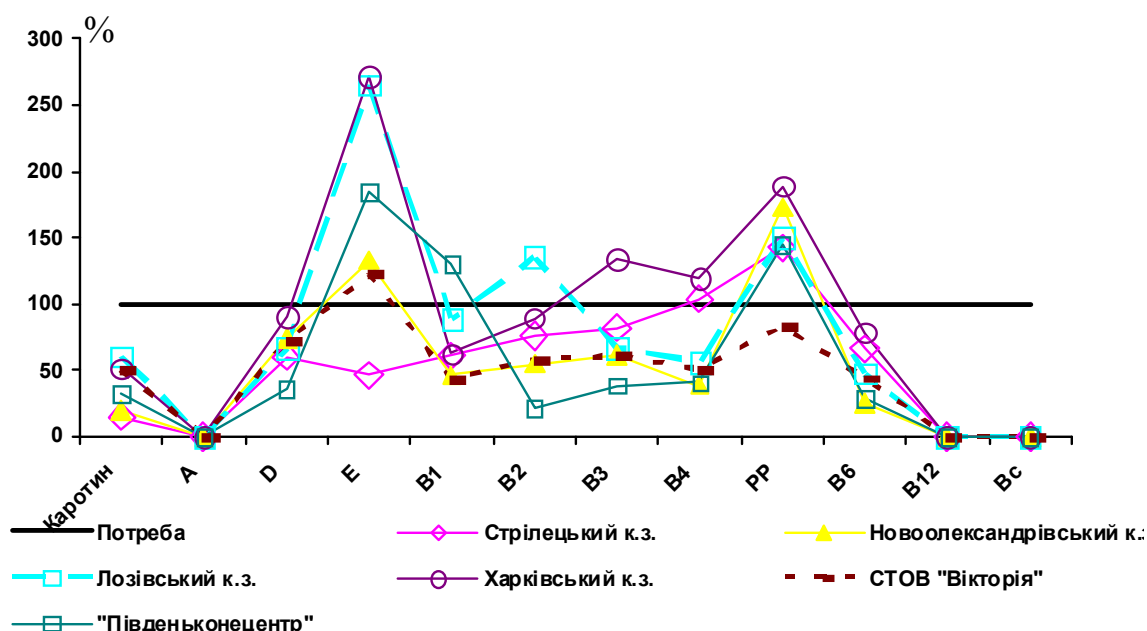
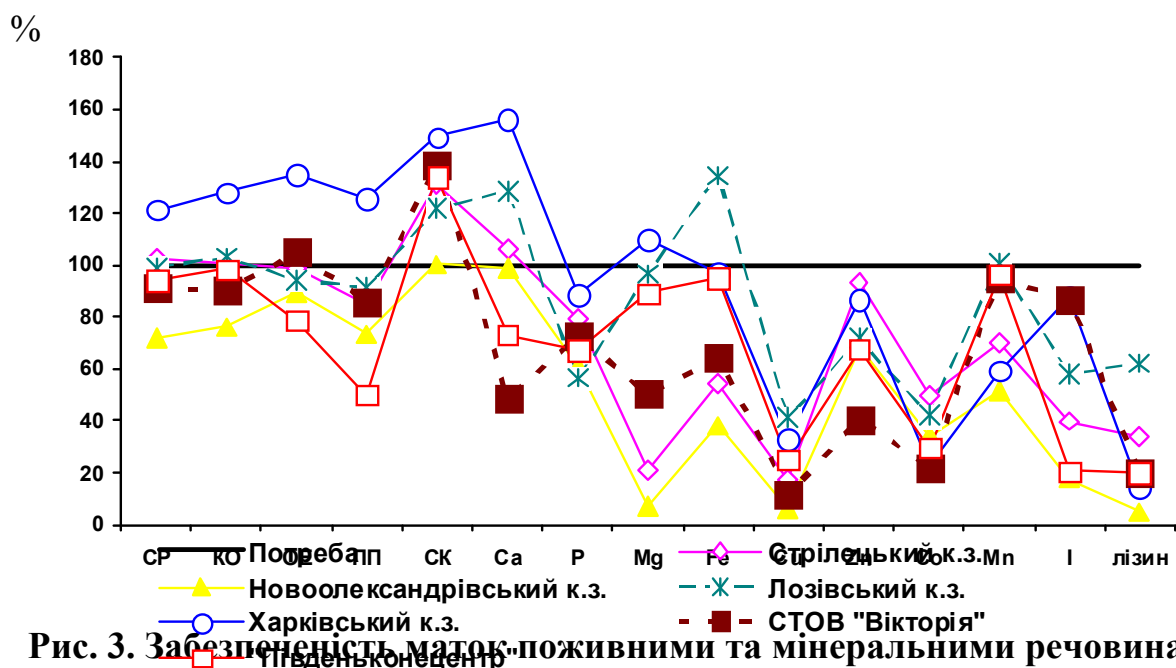
Рівень кальцію був достатній для задоволення потреб конематок Стрілецького, Новоолександрівського, Харківського та Лозівського кінних заводів, і тільки в одному спостерігали недостатню кількість фосфору. Окрім того не було витримане оптимальне співвідношення цих мікроелементів у раціонах.

Рівень магнію та заліза був достатній у раціонах тільки двох кінних заводів, а міді, цинку, кобальту та йоду був недостатній в усіх.

Концентрація марганцю була на рівні потреби у раціонах кінзаводів Лозівський та “Південьконецентр”, а в племрепродукторі СТОВ “Вікторія” - суттєво вища за потребу.

Раціони маток у зимовий період забезпечують потребу у вітамінах Е (крім Стрілецького к.з.) та РР (крім СТОВ “Вікторія”). Раціони всіх кінних заводів були недостатні за каротином.

Також проаналізовані раціони за рівнем вітамінів групи В, які були достовірно дефіцитними (окрім вітаміну В₁ у раціонах конематок “Південьконецентру”, вітаміну В₂ - Лозівського к.з., вітамінів В₃ та В₄ - Харківського та Лозівського к.з.).

Висновки:

1. Аналіз раціонів виробничої групи коней у суб'єктах племінної справи вказує на недостатнє їх забезпечення вітамінами, мікроелементами та незамінними амінокислотами, що спричинює необхідність підвищувати біологічну повноцінність раціонів за рахунок преміксів, які входять до складу повноцінних комбікормів.

2. Інститутом тваринництва УААН розроблена рецептура вітамінно-мінерального преміксу «Премікс для коней» (патент №20409А від 17.08.1977 р.), який проходив апробацію на жеребцях-плідниках та матках у кінних заводах України. Конематки, у разі згодовування з концентратами преміксу, раніше приходили в охоту після жеребіння, у них був коротший сервіс-період

та підвищене на 20 % зажереблення. Показник благополучного жеребіння по верхових породах становив 83,3 %.

Бібліографічний список

- 1.Кандиба В.М. Премікси для коней /Кандиба В.М., Новіков О.О., Волкова Т.І. // Наукові досягнення у тваринництві. -Х.-2003.-С.59-60.
- 2.Кіщак І.Т. Виробництво і застосування преміксів /Кіщак І.Т.- К.: Урожай, 1995.-С.242-245.
- 3.Новіков О.О. Використання комбікормів в годівлі коней /Новіков О.О., Волкова Т.І. //Мат. II Всеукраїнської наук.-пр. конф. “Годівля коней. Сучасний стан галузі. Проблеми та перспективи”.-Дніпропетровськ.- 2005.- С.36-38.
- 4.Рут Бишоп. Кормление лошадей /Рут Бишоп. -Москва, 2004.-С.78-110.
- 5.Богданов Г.А. Справочник по кормам и кормовым добавкам /[Богданов Г.А., Зверев А.И., Прокопенко Л.С., Привало О.Е.].-К.,1984.-С.23-55.

ОЦЕНКА ОБЕСПЕЧЕННОСТИ ЖЕРЕБЦОВ-ПРОИЗВОДИТЕЛЕЙ И МАТОК ПИТАТЕЛЬНЫМИ ВЕЩЕСТВАМИ РАЦИОНОВ

Т.И. Волкова, А.А. Новиков, Институт животноводства УААН

Зимние рационы жеребцов-производителей и маток оценены в различных субъектах племенной работы лесостепной и степной зонах Украины.

Анализ включает состав рационов, питательную ценность, потребность лошадей в энергии и биологически активных веществах. Рационы жеребцов-производителей и маток показывают, что они, как правило, малокомпонентны и состоят из сена и овса. Такое кормление в субъектах племенной работы дает возможность сделать вывод о недостаточном их обеспечении витаминами, микроэлементами и незаменимыми аминокислотами, что вызывает необходимость увеличить биологическую полноценность рационов за счет премиксов.

Ключевые слова: витамины, жеребцы-плодники, энергетическая ценность, корма, матки, микроэлементы, питательность, премикс, рационы.

NUTRIENT SUBSTANCE VALUE ESTIMATION IN THE STALLION & MARE DIETS

Volkova T., Novikov A.; Institute of animal science, UAAS

This article highlights the experimental research results on nutrient substance value estimation in the stallion & mare winter diets. The animals are kept on the studs located in the forest-steppe & steppe zone of Ukraine. Feed analysis was executed on nutritive value & nutrient energy, biologically active substance demand of the horses. Stallion & mare diets consist of hay & oat. Insufficient feeding on the studs results in vitamin, minor nutrient element & basic amino acid reduction. Premixes supplement need to form adequate diets.

Key words: vitamins, stallions, energy value, feeds, mares, minor nutrient elements, nutritive value, premix, diets.